

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Протокол № 7
від «30» серпня 2016 р.

Голова Вченої ради проф. І.С.Цепенда

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
ступінь «бакалавр»**

Галузь знань

10 Природничі науки

Спеціальність

103 Науки про Землю

ВНЕСЕНО

Науково-методичною радою Факультету
природничих наук

Протокол № _

від «_» _____ 2016

Голова НМР

Шпарик Ю.С.

ПРОЕКТНА ГРУПА

Керівник (гарант):

Гуцуляк В.М., доктор географічних наук,
професор, завідувач кафедри географії і
природознавства ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені Василя
Стефаника»

ПОГОДЖЕНО

Вченою радою Факультету природничих
наук

Протокол № 9

від «06» червня 2016

Голова вченої ради Кланічка В.М.

Члени групи:

Сав'юк М.І., кандидат геолого-
мінералогічних наук, доцент кафедри
географії і природознавства ДВНЗ
«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказ ректора від «31» серпня 2016
№ 190/06-05-С

Фоменко Н.В., кандидат географічних наук,
доцент кафедри географії та природознавства
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

ВВЕДЕНО У ДІЮ З

«01» вересня 2016

Навчально-методичний відділ

Начальник

Запухляк Р.І.

м. Івано-Франківськ, 2016

I. Преамбула

Освітня програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 10 «Природничі науки» зі спеціальності 103 «Науки про Землю» з орієнтацією на спеціалізації: «Географія, агент з організації туризму»

ОБОВ'ЯЗКОВИЙ БЛОК

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	103 Науки про Землю
Рівень програми	FQ - ЕНЕА - перший цикл, QF-LLL - 6 рівень, НРК - 6 рівень.
Освітня кваліфікація	Бакалавр
Кваліфікація в дипломі	Географ, агент з організації туризму
Опис предметної області	<p><i>Об'єкти вивчення:</i> просторова-часова організація географічної оболонки Землі, людського суспільства та його взаємодії з географічним середовищем.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> фундаментальна та спеціальна теоретична та практична підготовка бакалаврів у предметній галузі.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> інноваційні підходи щодо вирішення науково-практичних проблем в контексті підготовки майбутнього фахівця з питань вивчення проблем взаємодії людського суспільства з географічним середовищем, питань оптимізації природо-користування та реалізації сталого розвитку людства.</p> <p><i>Методи, методика та технології:</i> аналіз, синтез, порівняння, моделювання, аналогія, системний підхід, діалектика, абстрагування, конкретизація, історичний, логічний, планування, оцінка, прогнозування, спостереження, систематизація, узагальнення, контроль.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> сучасні геоінформаційні та комунікаційні бази даних, програмні засоби та Інтернет-ресурси.</p>
Академічні права випускників	Випускники мають право продовжувати навчання на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти.
Працевлаштування випускників (для регульованих професій - обов'язково)	Професійні назви робіт, коди і назви класифікаційних угруповань професій за Національним класифікатором України «Класифікатор професій ДК 003:2010», що здатний виконувати випускник, наведені у Додатку А

II. ОБСЯГ КРЕДИТІВ ЄКТС, НЕОБХІДНИЙ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ВІДПОВІДНОГО СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обсяг освітньої програми бакалавра	Кредити ЄКТС
освітньо-професійної програми	240

III. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Інтегральна компетентність КІ	КІ	Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання з проблем взаємодії людського суспільства з географічним середовищем, оптимізації природокористування та реалізації сталого розвитку людства, які передбачають застосування теоретичних положень географічної науки, геоєкології та окремих методик міждисциплінарних досліджень, проведення досліджень і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності КЗ	К01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
	К02	здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, а також здатність спілкуватися іноземною мовою;
	К03	володіння навичками використання геоінформаційних і комунікаційних технологій;
	К04	здатність проведення досліджень на відповідному рівні, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; володіння науковим стилем мови;
	К05	здатність генерувати нові ідеї, творчо підходити до розв'язання освітніх та наукових проблем;
	К06	здатність ухвалювати обґрунтовані рішення, використовувати теоретичні знання для розв'язання проблем оптимізації природокористування;
	К07	здатність застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами та в науково-дослідницькій і професійній діяльності;
	К08	здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства;
	К09	здатність орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного життя в

	<p>K10</p> <p>K11</p> <p>K12</p> <p>K13</p> <p>K14</p>	<p>Україні, використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України; слугувати зразком громадянина-патріота для учнів, батьків, колег;</p> <p>здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках з дорослими й дітьми на основі загальнолюдських і національних цінностей, норм суспільної моралі та дотримуватися принципів педагогічної та наукової етики; здатність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами; володіння алгоритмами конструктивного розв'язання проблем взаємодії людського суспільства з географічним середовищем, володіння мовленнєвим етикетом; здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань, оцінювати результати застосованих рекомендацій та забезпечувати якісний перехід до реалізації ідеї сталого розвитку у геосистемах різного рангу і масштабу;</p> <p>здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання геоекологічних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання соціально-економічних проблем нестандартними способами;</p> <p>здатність ефективно використовувати спадщину світової та вітчизняної географічної науки та суміжних наук про Землю;</p> <p>здатність визначати напрями власної професійної діяльності, проектувати її на основі концепції сталого розвитку людства;</p> <p>здатність застосовувати знання, уміння, цінності й досвід практичної діяльності в ділянці розвитку рекреаційної діяльності, передусім пізнавального туризму;</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності КФ</p>	<p>K15</p> <p>K16</p>	<p>здатність показувати знання і розуміння основних характеристик, історії розвитку і складу Землі як планетарної системи, геосфер, геосистем, процесів і явищ у їхніх межах;</p> <p>здатність показувати застосовувати базові</p>

		знання із використанням комплексу міждисциплінарних даних (з фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій) в навчанні та професійній діяльності за спеціалізацією за умов недостатності інформації;
	K17	здатність збирати, реєструвати і аналізувати дані за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах;
	K18	здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні геосфер, геосистем, природних компонентів, процесів і явищ;
	K19	здатність аналізувати склад і будову геосфер, геосистем, природних компонентів, процесів і явищ (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах;
	K20	здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання;
	K21	здатність застосовувати специфічні для наук про Землю теорії, парадигми, концепції та принципи відповідно до спеціалізації;
	K22	самостійно досліджувати природні об'єкти та процеси (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і звітувати про результати досліджень;
	K23	здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки аналітичної звітної документації та презентацій;
	K24	здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти та процеси у геосферах, геосистемах, природних компонентах.

Матриця відповідності визначених освітньою програмою компетентностей дескрипторам НРК подана в Додатку В.

IV. НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Код	Програмні результати навчання
PH1	Здатність показувати знання і розуміння основних характеристик, історії розвитку і складу Землі як планетарної системи, геосфер, геосистем, процесів і явищ у їхніх межах;
PH2	здатність показувати застосовувати базові знання із використанням комплексу міждисциплінарних даних (з фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій) в навчанні та професійній діяльності за спеціалізацією за умов недостатності інформації;
PH3	критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять організації географічних та геоекологічних досліджень;
PH4	вміти орієнтуватися у чинній законодавчо-нормативній базі з питань організації наукових досліджень;
PH5	вміти застосовувати знання і розуміння для ідентифікації, формулювання і розв'язання професійних завдань;
PH6	вміти системно мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей;
PH7	вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та професійних інтересів;
PH8	вміти виконувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою;
PH9	здатність продемонструвати знання технологій організації географічних та геоекологічних досліджень;
PH10	вміти здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язування професійних завдань;
PH11	здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання практичних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання соціально-економічних проблем нестандартними способами;
PH12	здатність збирати, реєструвати і аналізувати дані за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах;
PH13	вміти застосувати кількісні методи при дослідженні геосфер, геосистем, природних компонентів, процесів і явищ;
PH14	вміти аналізувати склад і будову геосфер, геосистем, природних компонентів, процесів і явищ (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах;
PH15	вміти інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання;
PH16	здатність до застосування специфічних для наук про Землю теорій,

	парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації;
PH17	здатність самостійно досліджувати природні об'єкти та процеси (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і звітувати про результати досліджень;
PH18	вміти ефективно планувати, організовувати та проводити дослідження і готувати аналітичну звітну документацію та її презентацію;
PH19	вміти актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, уміння, установки, стратегії і тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах професійної діяльності з колегами.
PH 20	вміти ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти та процеси у геосферах, геосистемах, природних компонентах.

З метою співвіднесення визначених результатів навчання та компетентностей, зазначених у освітній програмі використовується матриця відповідності результатів навчання та компетентностей (Додаток С).

V. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ЇХ АНОТАЦІЇ

	Дисципліни	Кредити ЄКТС	Семестр
1. Цикл загальної підготовки			
1.1. Обов'язкові дисципліни			
O1	Історія України	3	1
O2	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	3
O3	Історія української культури	3	4
O4	Філософія	3	6
O5	Фізична культура		1-4
1.2. Вибіркові дисципліни			
B1	Політологія	3	7
B2	Безпека життєдіяльності і цивільний захист	3	2
B3	Фізична географія України	3	6
B4	Географія природоохоронних територій		
B5	Екологія	3	6
B6	Економіка		
B7	Маркетинг		
B8	Менеджмент		
B9	Історична географія	3	2
B10	Географія сільських поселень		
B11	Основи підприємництва		
B12	Палеогеографія	3	3
B13	Історична геологія		
2. Цикл професійної підготовки			

2.1 Обов'язкові дисципліни

O6	Геологія	6	1
O7	Метеорологія і кліматологія	3	1
O8	Картографія з основами топографії	6	2
O9	Загальна гідрологія з основами океанології	3	2
O10	Фізика з основами геофізики	3	1
O11	Хімія з основами геохімії	3	2
O12	Біогеографія	6	5
O13	Загальне землезнавство	6	1
O14	Фізична географія Українських Карпат	6	3
O15	Вступ до фаху	3	3
O16	Ландшафтознавство	6	4
O17	Геофізика і геохімія ландшафтів	12	5-6
O18	Гуманістична географія	6	4
O19	Іноземна мова (англійська)	9	2-3
O20	Іноземна мова (І)	6	1
O21	Вища математика з основами математичної статистики	3	1
O22	Регіональна суспільна географія світу	12	6-7
O23	Інформатика та географічні інформаційні системи і технології	3	4
O24	Основи суспільної географії	6	2
O25	Виробнича практика	12	8
O26	Навчальна загально-географічна практика	3	3
O27	Навчальна професійно-географічна практика	3	6
O28	Курсова робота	9	4,6,7
O29	Атестація	3	8

2.2 Вибіркові дисципліни

V14	Географія світового господарства	3	7
V15	Географія природних ресурсів		
V16	Фізична географія материків і океанів	6	4
V17	Фізична географія світу		
V18	Соціально-економічна географія України	6	7
V19	Суспільна географія України		
V20	Географія населення	3	2
V21	Демогеографія		
V22	Геоморфологія	3	4
V23	Геологія четвертинних відкладів		
V24	Політична географія	3	8
V25	Етногеографія		
V26	Географії ґрунтів з основами з ґрунтознавства	3	5
V27	Ґрунтознавство з основами геології		

B28	Сталий розвиток регіону	3	3
B29	Регіональне планування		
B 30	Географія виробничої сфери і транспорту	6	5
B31	Географія розміщення продуктивних сил		
B32	Географічні задачі та методика їх розв'язування	3	3
B33	Статистичні методи в географії		
B34	Краєзнавство і туризм	6	6
B35	Географічне краєзнавство		
B36	Географія туризму	6	5
B37	Географія сфери обслуговування		
B38	Територіальна організація екскурсійної діяльності	6	8
B39	Географія сільського зеленого туризму		
B40	Рекреаційна географія	6	8
B41	Рекреаційні ландшафти		
B42	Атрактивність географічного середовища	6	7
B43	Географія курортів		
B44	Основи організації наукових досліджень в географії	3	7
B45	Інтерактивні технології географічної освіти		

Опис дисциплін поданий у Пояснювальній записці до навчального плану

VI. МАТРИЦЯ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ НАВЧАЛЬНИМИ ДИСЦИПЛІНАМИ І КОМПЕТЕНТНОСТЯМИ

Матриця подається в окремій таблиці Додаток С

VII. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Проблемно-орієнтоване навчання: інформаційно-рецептивний, евристичний та дослідницькі методи.

Самостійна робота з навчальною літературою та іншими джерелами, навчальна, виробнича (асистентська), науково-дослідна практики

VIII. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання бакалаврантів спеціальності «Науки про Землю» здійснюється у відповідності до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів» (2010), «Доповнення до положення про «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів» (2013), «Положення про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», «Положення про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти (02.03.2016, №43-АГП)».

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- «відмінно» - студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» - студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

- «задовільно» - студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» - студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Рівні контролю.

За рівнем контролю розрізняють: самоконтроль, кафедральний, інститутський (факультетський), ректорський, міністерський.

Самоконтроль призначений для самооцінки студентами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках з лабораторних робіт передбачаються питання для самоконтролю. Більша ефективність самоконтролю забезпечується спеціальними програмами самоконтролю та самооцінки, які складовими частинами електронних підручників та автоматизованих навчальних курсів.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення, як правило, науково-педагогічними працівниками даної дисципліни і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

Інститутський (факультетський), ректорський, міністерський контроль є різними рівнями зовнішнього контролю, призначеного для перевірки якості навчального процесу на кафедрах, порівняння ефективності навчання студентів.

Зовнішній контроль усіх рівнів, на відміну від кафедрального, проводиться вибірково (в окремих академічних групах), тільки письмово і, як правило, є відстроченим контролем.

Види контролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, підсумковий та відстрочений.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс.

Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати контролю аналізуються на засіданні кафедри та засіданні методичної комісії спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування навчального процесу. Доцільно проводити вхідний контроль на першому курсі.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічними працівниками для коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквіум.

Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо.

Результати поточного контролю є основною інформацією при проведенні заліку і враховуються науково-педагогічними працівниками при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з даної навчальної дисципліни.

Ректорські контрольні роботи (зрізи поточних та залишкових знань) є формами поточного контролю, можуть проводитись двічі на навчальний рік.

Ректорські контрольні роботи виконують студенти 1-4 курсів освітнього рівня бакалавр, освітнього рівня бакалавр з однієї-двох навчальних дисциплін для кожної спеціальності із застосуванням ІТ-технологій та на паперових носіях. Керівник навчального підрозділу за поданням визначає дисципліни, з яких виконуватимуться ректорські контрольні роботи, узгоджує їх перелік з навчально-методичним відділом. Графік проведення ректорських контрольних робіт складається навчально-методичним відділом за поданням навчальних підрозділів і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи. Студенти не пізніше, ніж за тиждень повинні бути ознайомлені з графіком проведення ректорських контрольних робіт.

Усі матеріали для ректорських контрольних робіт затверджуються на засіданні кафедр та методичної комісії підрозділу. Навчальний підрозділ подає в навчально-методичний відділ, відділ організації дистанційного навчання

комплекти для ректорської контрольної роботи в паперовому та електронному варіанті на початок семестру.

Норма часу на проведення ректорської контрольної роботи з використанням ІТ-технологій складає 1 академічну годину, на паперових носіях - до 2-х академічних годин.

Результати ректорських контрольних робіт аналізуються навчально-методичним відділом, на засіданнях кафедр та методичних комісій навчальних підрозділів, обговорюються на засіданнях вченої ради.

Про результати ректорських контрольних робіт начальник навчально-методичного відділу доповідає на засідання ректорату. Виконані ректорські контрольні роботи, завдання до них, зразки відповідей, критерії оцінювання зберігаються на кафедрі 1 рік.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного освітнього (освітньо-професійного) ступеня на проміжних або заключному етапі їх навчання. Він включає семестровий контроль і атестацію.

Семестровий підсумковий контроль з певної навчальної дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену чи заліку у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни, і складається із зданих залікових змістових модулів, виконаних тестових завдань, ситуаційних робіт, опрацювання завдань робочих зошитів, тематичних рефератів, лабораторних робіт тощо, передбачених робочою навчальною програмою.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань. Порядок та система оцінювання передбачається у робочих навчальних програмах дисципліни.

Оцінки за залік у різних шкалах оцінювання мають такий вигляд:

Шкали оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90-100	зараховано	A
80-89		B
70-79		C
60-69		D
50-59		E
26-49		FX
1-25	не зараховано	F

Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Зміст екзаменаційних завдань та критерії оцінювання встановлюються кафедрами навчальних структурних підрозділів.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі (письмова, усна, тестова), визначеній відповідною кафедрою. При цьому тривалість письмової компоненти не повинна перевищувати дві академічні години. Якщо підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку (диференційованого заліку), то він виставляється за результатами поточного контролю з усіх видів навчальної роботи (у тому числі теоретичних занять) викладачем, який вів практичні (лабораторні) заняття (або за рішенням кафедри сумісно з викладачем-лектором), при цьому присутність студента не обов'язкова.

Оцінювання навчальних досягнень студента з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою:

Університетська	Національна		шкала ЄКТС
90-100	5	відмінно	A
			B
80-89	4	добре	C
70-79			D
60-69	3	задовільно	E
50-59			
26-49	2	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25		незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Пояснення оцінок ECTS:

A «Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість їх виконання оцінена кількістю балів, близькою до максимального.

B «Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимального.

C «Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимального.

D «Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з

засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо містять помилки.

Е «Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато з передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені кількістю балів, близькою до мінімального.

FX «Умовно незадовільно»– теоретичний зміст курсу засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість їх виконання оцінені кількістю балів, близькою до мінімального. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань.

F «Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом не приведе до будь-якого значимого підвищення якості виконання навчальних завдань.

Підсумковий контроль з випускної кваліфікаційної роботи (проекту), курсової роботи (проекту) проводиться у формі публічного захисту.

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачем вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Відстрочений контроль або контроль залишкових знань, проводиться через деякий час після вивчення навчальної дисципліни. Цей вид контролю не впливає на результативність (оцінку) навчання студента і проводиться вибірково для вивчення стійкості засвоєних знань студентами, контролю якості освітнього процесу та удосконалення критеріїв оцінювання навчальних здобутків студентів. Щорічний ректорський контроль є відстроченим.

ІХ. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі усного екзамену
--	--

РЕКОМЕНДОВАНИЙ БЛОК

Х. ВИМОГИ ДО ВСТУПУ ТА ПРОДОВЖЕННЯ НАВЧАННЯ

Вимоги визначаються правилами прийому на освітньо-професійну програму бакалавра.

Вимоги до вступника:

високі навчальні досягнення (загальний рейтинг студента);
інтерес до професії вчителя початкової школи та певного виду спеціалізації;
бажання отримати високий рівень професійної підготовки, бути компетентним у своїй професії;

готовність самовдосконалюватися у професійній діяльності;
здатність бути успішним в умовах конкурентного середовища.

XI. ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ (СИСТЕМА ТЬЮТОРСТВА, ГРАНТИ ТОЩО)

Система кураторства академічних груп, міжнародні програми мовної та практичної підготовки, програми обміну та академічної мобільності студентів

XII. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стипендіальне забезпечення, забезпечення гуртожитком, соціальна інфраструктура університету, надання консультацій щодо працевлаштування, допомога у вирішенні проблемних ситуацій.

Підтримка студентів з особливими потребами, медичні та консультаційні послуги, профорієнтаційні послуги.

Інформаційний пакет спеціальності

Бібліотека:

- ознайомлення з правилами користування бібліотекою, використання онлайн-ресурсів та баз даних;
- інформаційне забезпечення студентів, які працюють над магістерськими дослідженнями
- консультування працівниками бібліотеки.

Навчальні ресурси:

- довгострокові і короткострокові позики книг, доступ до онлайн-ресурсів, міжбібліотечні позики, відеотека;
- продовження терміну позики та бронювання книг онлайн;
- доступ до електронних журналів;
- доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу;
- доступ до електронного навчального середовища Moodle;
- технологічне і матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

Академічна підтримка – консультації з вибору програми, окремих вибіркових дисциплін, проектування індивідуальних навчальних траєкторій

Персональне консультування

XIII. ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ПРОДОВЖЕННЯ ОСВІТИ

Професійні назви робіт, коди і назви класифікаційних угруповань професій за Національним класифікатором України «Класифікатор професій ДК 003:2010», що здатний виконувати випускник, наведені у Додатку А.

XIV. МЕХАНІЗМ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Моніторинг та оцінювання якості викладання, навчання, системи оцінювання навчальних досягнень, навчальних планів та освітніх стандартів

- анкетування студентів щодо якості навчальних дисциплін;
- щорічні звіти з моніторингу (включаючи огляди навчальних досягнень студентів);
- періодичне оновлення освітньої програми;
- програма підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу;
- щорічне рейтингове оцінювання професорсько-викладацького складу;
- періодичні аудиторські перевірки університету Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;
- постійний моніторинг прогресу студентів;
- перевірка процесу проведення підсумкового контролю спеціальними комісіями;
- повторне оцінювання щонайменше 80 відсотків робіт;
- моніторинг статистики працевлаштування випускників.

Комісії, відповідальні за моніторинг та оцінювання якості навчання:

- Комісія методичної ради факультету з питань якості освітнього процесу
- Постійна комісія Вченої ради університету із забезпечення якості вищої освіти
- Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Забезпечення зворотного зв'язку студентів щодо якості викладання та їх навчального досвіду

- відповідальні особи кафедр по роботі з випускниками
- оцінювання якості викладання навчальних дисциплін студентами
- вихідне анкетування щодо якості програми
- неформальні зустрічі та соціальні контакти зі студентами

Пріоритети підвищення кваліфікації викладацького складу

- використання результатів наукових досліджень у навчальному процесі
- стажування за кордоном та співпраця із зарубіжними вищими навчальними закладами
- система рейтингового оцінювання професорсько-викладацького складу
- участь у міжнародних методичних і наукових семінарах, конференціях, симпозіумах
- висвітлення наукових і методичних результатів та досягнень у фахових міжнародних наукометричних виданнях
- навчання в аспірантурі та докторантурі
- відповідність рівня кваліфікації кандидатів на посади викладачів посадовим вимогам
- установлення мінімальних вимог до наукових здобутків кандидатів на посади викладачів
- наставництво молодих викладачів та викладачів-стажерів

XV. ІНДИКАТОРИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

- показник відсіву (відрахування) студентів за період навчання за програмою
- відгуки незалежних внутрішніх і зовнішніх експертів щодо якості програми

- рівень сформованості професійних компетенцій і важливих якостей особистості
- показник працевлаштування випускників за фахом

ПРИ СТВОРЕНІ ЦІЄЇ ПРОГРАМИ БУЛИ ВИКОРИСТАНІ ТАКІ

ДЖЕРЕЛА:

1. Закон України «Про вищу освіту» . – [Інтернет-ресурс]: Код доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» . – [Інтернет-ресурс]: Код доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19/page>.
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». – [Інтернет-ресурс]: Код доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>.
4. Класифікатор професій : ДК 003:2010. – На заміну ДК 003:2005. Чинний від 2010-11-01. – (Національний класифікатор України)
5. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти. Затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. – [Інтернет-ресурс]: код доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п/page>.
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти / Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України протокол від 29.03.2016 № 3 . – [Інтернет-ресурс]: Код доступу <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/metodichni-rekomendacziyi.html>.
7. Національна рамка кваліфікацій. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
8. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В. М. Захарченко, С.А. Калашнікова, В.І. Луговий, А.В. Ставицький, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова/ за ред. В.Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с. ISBN 978-966-2432-22-0.
9. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)/Затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261.– [Інтернет-ресурс]: код доступу <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248945529>
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30 грудня 2015 р. № 1187
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій»
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»
13. Постанова КМУ від від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»
14. Рашкевич Юрій. Компетентнісний підхід у побудові освітніх програм. <http://erasmusplus.org.ua/2014-05-30-14-56-19/prezentatsii/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv->

bolonskoho-protsesu.html?download=31:kompetentnistnyi-pidkhid-u-pobudovi-osvitnikh-prohram&start=20

15. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с

16. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К. : Ленвіт, 2006. – 35 с. ISBN 966-7043-96-7

Професійні назви робіт, які здатен виконувати спеціаліст освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Спеціальності 103 Науки про Землю

№ п/п	Код КП	Код ЗКШТР	Професійна назва роботи (посада)
1	2442.2	-	Географ
2	2442.2	-	Географ (фізична географія)
3	2442.2	-	Географ-економіст
4	2359.1	-	Науковий співробітник-консультант
5	2481.2	-	Екскурсознавець
6	2481.2	-	Туризмознавець
7	3119	-	Стажист-дослідник

**Матриця відповідності визначених освітньою програмою
компетентностей дескрипторам НРК**

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
K01.		+		+
K02.			+	
K03.		+		
K04.		+		
K05.				
K06.		+		
K07.		+		
K08.			+	
K09.				+
K10.			+	+
K11.				+
K12.		+		
K13.		+		
K14.		+		
K15.	+			
K16.	+			
K17.		+		
K18.		+		
K19.		+		
K20.			+	+
K21.	+	+		
K22.		+		+
K23.				+
K24.		+		

